

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Sammlung von Briefen aus dem 16. bis 18. Jahrhundert -
K 625**

Achenbach, Casimir

[16. Jahrh. - 18. Jahrh.]

Tagebuchartige Aufzeichnungen v. J. 1676-1691

[urn:nbn:de:bsz:31-82109](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-82109)

4 *Constrarius ad jolo sering in aula. 1788*

Cela surpasse la portée de l'esprit
humain.

C'est une sainte abstraction d'esprit
qui respirant des choses basses &
animales s'emploie à la contempla-
tion des divines & célestes, &
laissant la tout autre travail
ne vaque qu'à célébrer les louan-
ges du St.

tenir sa partie dans les divins
concerts des assemblées célestes.

Quinier qu'un sans ressource.

Vous appellerons bonus, premie,
sement les choses. p.

qui rapportent du profit. apporter du plus

Dans une si riche abondance
& en une si haute perfection.

Une petite & légère ombre.

La dernière, & la plus criminelle, *La dernière*
de toutes les injustes. *proportion de l'âme*
et l'achèvement

Vous ne pouvez manquer de la raison.
à ce devoir, sans une égale
inégalité.

Notre diétète n'est pas
capable de lui rendre autre
chose.

Il allume l'amour de Dieu,
dans nos cœurs; il y établit
la piété; y forme la sainteté.

Attirer nous au service de Dieu.

Il chasse les passions de nos âmes. Il en
calme les agitations; il en adoucit l'aigreur.

Il appaise l'emotion de nos sens
Lees. Il epeint la haine & l'envie.
Il amortit la colere. Il rabbat
les convoitises & les mouvements
de la dissolution. Il chasse
les Demons, & attire les saints
Anges au milieu de nous.

Il contient tout capable, &
la relevation, & l'edification
de nos ames.

Il a cela de sa nature que de
Le soulagement de nos tra-
vaux, & l'addoucisement
des peines.

Il amuse a qqe chose.

La Douceur qu'il repand
dans les ames.

Il n'est point de nuit,
dont il n'adoucesse l'hor-
reur. Il n'est point
d'ennuy, dont il n'endorme
le ressentiment.

C'est le soutien de nre
vieillesse, & le charme de
tous nos ennuy.

Exercice, Entretien, Occu-
pation.

qui est au fond cela mesme
Surtout toutes les
forces de nre Intelle-
gence. Et nous fait
souverainement sous le
faip de sa gloire.
Un abysme sans fond, & sans
river. que nul esprit, ni humanite
ni Angelique pourroit epuiser.

La lumière nous éblouit & la La justice nous est
grandeur nous accable. ^{fray; la puissance}
^{nous confond. la}

Espe. au d'effle de p. i. e. surpasse. sagesse nous éblouit
Elle les comprend & embrasse tous
tes. - Contient. Enferme

3

Faire agir. Mouvoir. mettre
en oeuvre.

Épandre des grâces dans la
nature de l'homme. La bonté
se déploie sur nous

Bouche le passage. En long
pays.

Liberté. Assurance.

A quoy saurons nous passer
notre temps plus utilement, ou plus
agréablement?

Un travail épineux, & inutile.
Un repos trouble & inquiet.

En venir à nier la providence.

Ils ne font pourtant au fond,
que font.

à son aise. froy.

A la faveur & de la clarté, &
de l'obscurité. p. d'ing. fait.

Ils le seurent sur l'autre bord
de la mer. Voir l'isthme, & les
passés par eux

A qui il ne sert de rien de résister.
Se jeter à corps perdu, dans le
piège.

Et sert à ses desseins y ployant
& tournant tous ses mouvements.

Cela n'est à bien dire qu'abus

4

Providentia Providentia.

Un ordre certain: Une juste & raisonnable conduite,
 De admirandis Providentia di-
 vinda, vide omnino Daille, melange
 de Romani, part. 2, serm. ult. p.
 569-576.
 Une fortune temeraire, ou, un aveu-
 gle destin.
 Sa providence luit, & eclate d'une
 facon si illustre.

8. Nov. 1676.

By miss fondalburg, abridg'd brief
 fallst 4 weeks 17 1755 17
 1755 1755 1755 1755 1755
 et affequente christophorus 1755
 1755 1755

St. vater wolff, walf. tuff. ple
 1755 1755 1755 1755 1755
 (Christophorus vel qd similia) 1755
 vlorby sig.

ausp: literas Basilea

Basel: sig. Mirand. fustre
 Mettoss
 vector von frankmetz, litera cum
 collegio suis

Inquirere.

5

Impenetrare mysteria.

Utrum satisfactum & elucidatum fuerit
difficultate.

Il nous seroit aisé de trouver, si
non de quoy contenter entièrement,
au moins de quoy retenir, & arrêter
notre esprit sur ce sujet.

Penetrer les secrets de qum.

76. Nov. 9.

ען גדול כפל מפני שהנשארם
העבן באמת.

גין אין סוכ איתם בעלעקענטן שלוש
ווא דאס היינציק געזען און אוועק
אונד צוונגן געלעבן ווערן און זיך קעגן
קעגן אונד נעמען און אלס דאס היינציק
אונד נעבט אררייכן קעגן און היינציק
דיינעלעך אונד קעגן וועלן און און און
ו די הייליגן

In sept. filij me
Car. Teub. & Dombay
laboravit. opusq. ydote
voluti dicitur. Minus
Joh. Catholymis.

76. Nov. 10.

אין אייכט אין אייכט האל
אין אייכט אין אייכט (אין אייכט) אייכט
קינד אייכט.

אין אייכט אין אייכט
אין אייכט אין אייכט
אין אייכט אין אייכט
אין אייכט אין אייכט

Sapient. Ingeniofy.
Les plus fins, & les plus deliees
de tous les hommes!

11. Nov. 1676.

הלמתי שהיית מלמד את
אדוק יודים דורסיהל מן כאל
ואקיו את לטון הקודש!

12. Nov.

Confuse!
res: ty Di. Pura.
Cum d'aly Di. Quantezje 4 H'at.

1677.

28. Jan. vel circa illud
tempus.

הלמה אחותי שיבילה דאל שיי עין
דאו קיטבעט געקוואן: אונ' זער
שווער הערעגונגן

Passiones animal.

Être travaillé De la crainte p. d de
ces autres bourreaux délégués.

En être tourmenté.

Dépit.

1677

8 - 9. Mart.

דאז מ'ין קונטרפייט אין דעם נעין גמאך
נעקן דעם פראו דורפלין אירם העראג
געפאלן. וואל אוף דעם בזן אומגעקערט
אן זיי וואנד געלטעט ווירן

דאז מ'ין דעאמאנט אין דעם
רינג אן מעייר האנד גאנץ דען גלאנץ
פעקלורן אול אף אים שטייכל אונד רעיגן
דענעלען אים ניכט האב וויזערעגן

קונן.

17. Mart.

לשוכן: *haba hae hebraica*

תתן שכין

שפה שלמה

20 - 21. Mart.

ראה לי לראות *hominem bicijstem*

קדם *studente usque meo*

Judicia. Forum.

Travailler au proces de g...
.....

9-10. April.

Wast nunn, lorch gott, Dran
is in ungt in noll p

11-12. Apr. 1.

St. Leonen passy a Monach Fran,
ciscans, cultro me audere
volente p

St. Leonen passy bipont. ma
dura in Altiterram,

16-17. April.

De tribu lunit in celo visis
a me d. 17. 18.

19-20. Apr.

ג'ו אב אין ענגעלאש אונד נאכט
אונד אונד אונד אונד אונד אונד
טאג אונד אונד אונד אונד אונד

21-22. Apr.

זאל אונד אונד אונד אונד אונד
אונד אונד אונד אונד אונד

Ignis, Lumen.

Un grand & lumineux brandon de feu.

Eclairer.

a' la lumiere des flambeaux, b'illust.

9

27-28 May.

אחי יאני בסכנת מות זכור היה

קורא: ob. miss. bon. v. attae n. v. v. v.

פ. מ. מ.

28-29 Jul.

De heretico (liber fidei). Marguerite com.
b'us, quod dicitur, advers. fidei
terrenae, & imp. combustionem d'omni
Caroline, de expiationem pro suis peccatis.

28-29 Jul.

בין חך לו זאמל געווען האט זאלענדיג
סדעו זאל קעלענדין קראנדין זונג מיט
זינט רוזמאנין קראנדין אומג דען
האל אונגעטרוקן אין זעל הער פיט
קארל די זון.

28. Aug. Lambertus

ברוך פון דעם פאסטט אודר

עיק קארל נאך זון און געלדיג

cum uni et alteri ostenderem, a' d.

mit d'heim: Non ni
mum superbiendum. v'ly diam mit
cum manu portare עין שטיק טוך

זאמל און אינגעל קופן אומג

Via. Her.
 Monsther la route.
 Dérober sa marche à l'ennemy.
 Stubborg gely.

19-20. Aug.

בי בריף ופון הער דוקטער שאול
 אן דוקטער ווינקלער מיט אים
 און אייטט הער דוקטער שאול
 טעלעסט בעי אייך געוועזן.

5-6. Sept.

אפטע מיט פרייל ים.
 איינ שרייט און קורס רשטיין
 ייעוי פרוגרט ווירטן.

13-14. Sept.

און די זאך זעל צוזין
 אייך קאממע אונגעגען
 אונט אים הער פאגנין און
 צו איי פונל זעט קואן זאגט
 זאל אים זיינע נעט געשאל.
 אונטערזעין די זאך איין פראו און
 קינעל נוטן געלעגן אונט קיין אונט
 האבן קונגן: אונט און די זאך איינע
 געלייגט זיינע אונט וואו קאלט וואו
 אונט מיט איי פאר זיי וואו געבראכט

Dies. Mane. Vespera. Nox.
Quand les premières pointes du jour
eurent dissipé les ténèbres, et de
couvert la vraie face du monde
aup yeux des hommes.

19

14-15.

דיי פראנלוטען מיטער סוק קרייכטא
באזן עלאובט זיך זען פיל
זיך מיט מייער פראו פו גע-אבון

4-5. Oct.

רייט רייט רייט חבוק
(בוקק 2 חבוק א)

17

92
Aqua. Fluvij. Navigan.

Gagner l'autre rivage.
La mer inonda le chemin du pas-
sage.

aller en tapinois
trouver que l'on en faisoit en
flagrant délit.
Jouer de la Patte de viole.

Voyez si cet échange vray duit,
cruyer les railleries de
du gout d'apresent.

Il disent come l'opera:
Plus de fois on est infidelle
& plus on goute de plaisir.

Quant on sent mourir la tendresse
différemment qu'on baille au pres d'une belle
les Bellegards, La Roy d'Yffetot en France
et les Basses. ^{marquis}

peut cracher s'il veut d'un
sur tout son territoire
il fut reçu come un chien dans
un jeu de quilles.

Sauge contre ta goulte.

Elle le berna come il faut.

Enfles la montee. La Chronique
Les Enfant d'ignace. Scandaleux

Il est bon Enfant. d'une
Boire le vin de l'Etier. botte 7.

Raisonnez à gauche
L'odorat souffre quelque chose au pres de
Boire plus que de raison.

oublier de faire un fond pour l'histoire. auf
L'histoire de Wetzfall.
leurs finances etroit esquivées. rive.

Fides.

Procedere un'entiere creance en
Hann.

1678.

טת ט - 5

ענטרעקליכ אומנא פון גרוסן פלאגן
 און גערעכט דא אונזערע פאטערלענד
 זעפער שטערען: דאן און ווי אין
 דער העלגן געזעצט קירכען ווערן
 איטט פולך גראוואוס (S. 10. 10. 10.)
 שטורמ ווינד און ענדגעבן ענטשטאנד
 דאלט און פייכט גלייבן קונט שווערן
 און דער קירך אול פורכט דאלט שיא
 גינעפאל הינאול אופען מושן דא
 דאן אים הינאול געהען נוד מערער
 און שרעקליכער לייכע אין דער
 לופט מיט אעלען פערדעטעס
 שטאוב וו הערבען געפאלן מיט
 פיייער פלאמן וו פור דער קירכענטיי
 (S. 10. 10. 10.)
 מיט גרוסע שרעקען דער אול געהערן
 פורבען געפאלען ווערן אין
 קומעט און פורכט אים גאט גען

114

Similitudo.

S. Paad. la. md. ein parallele zwei
nötre baptisime.

אנלוגיקוס אין זיי געהער געלט גען
x. d. h. i. g. i. n. f. u. r. a. u. f. f. u. n. n. u. f.
לוד דום און פון און און
הופטען פאלקט פערנאנזעלט
וורדן.

אויס וואלן זייער אומען לוק זעלטען
אונזערן.

michi interea summa
זעק מיטעל אפוטעקע זוף זעק
de euidenti signis מארק
providentia dei: At amb
lubam מיט מעינען אונזערן
sitam afflatum pulveris veni
nati. ברעוועקע זענען זיי.

16-17. Nov.

הער זעאלט קומט לוי און זאנען
זאל נוק און עכט מיט אונזער
פון איינע אלטן זאלן כרטיס
לוי טייל העטן: וואסן אונזער טייל ערבן
אויף הער זינאלט אונזער זען עלטען
אונז געווארן (1800 יאר) זיך
וועט אונזערן אונז איינע זען און
טע.

Scriptura

Il est enregistré dans les saints
Livres.

75

23 - 29. Nov. 78.

pedell. Anrechnung, ¹⁷⁷⁷ אן תן נ' ט' ט' 3
 3. 115 ק' ס' ס' 152 ט' ט' ט'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 wird im Aufsatze, nicht
 wassigent gaudet.

21 - 22. Dec. 78.

feris (Gouris)
 Quod facis in auro, ex aze querito aurum.
 nicht hier unterschaid gibt, sondern
 nicht beim feilf daran vinf endt.
 Sper pais, & acceptandorum qdtko.
 nun notiarum (in refectorio Colley,
 Sup.) per. 1. 19872787. 2.
 Nichtson 1777: proposita.

16

Fabula Mendaciu.
Deceptio. Fraud.

Une adresse d'esprit.
Forger mille fables pour rendre
à son odieux.
Ce fut la même passion, qui leur
suggera ce conte fait à plaisir.
faire courir des faux bruits.
Leur calomnie doit avoir plus de
force pour établir, que pour
d'ébranter la vérité.

1679.

13. Jan. 1679.

fiwoly my Reinholdy wote es
Lunant: gelt, Mamma, Lahn
farr gott wost im Reiny
Woy, Jyan.

14-15. cf.

Il Frank Straß N. 11/ C. 11/12/13/14/15/16/17/18/19/20/21/22/23/24/25/26/27/28/29/30/31/32/33/34/35/36/37/38/39/40/41/42/43/44/45/46/47/48/49/50/51/52/53/54/55/56/57/58/59/60/61/62/63/64/65/66/67/68/69/70/71/72/73/74/75/76/77/78/79/80/81/82/83/84/85/86/87/88/89/90/91/92/93/94/95/96/97/98/99/100

Vest Deinde ni
mme feli.

Tempus. Spatium.
Long. Tempus Sepulchris.

1679

29. Apr.

אילט אין טויל פון זעקס טעג
הע זעלבער עינגעבאלן אונד האט זעך
גיסעל סיך אונד לוס סאלן אונגעזאלן
בע אונד הווערען אונד אונד

17-18. May.

אין דועלענע שלאג פול האט
זעך קורפירשטען בעטנוסען: אונד
איטט פון אין זינד הער אונד
אן זעך קירכען געזעען אונד

8-9. Jun.

De Trophimo, ^{Ephesio} Alt. XX. set XXI.
29. 30.

Sequ. J. d. i.
J. d. i. m. d. i. d. i.
in 1. Cor. IV. 20.

11-12. Jun.

Francothabum פון אונד
פאלקען עינגענומען

20-21. Jun.

Perseutio ob religionem, et inter-
rogat, sub comminatione mortis. Responsio.
Orabo, et sperabo, virtutem Dei in
infirmis meae perfectam iri.

געזען אונד זעך קורפירשטען אונד
זעך אונד זעך קורפירשטען אונד

Disputare.

Ils accordent une chose & chicanent seulement l'autre. Confesser & reconnaître la Verité; malgré les déguisemens, & les Calomnies des J.

11-12. Octob.

Acti Franckfurti in huiusmodi
דוכד פראנק פאסטין זאגענד אין
קוייר דאזעלעכסטען אנקומען מיט
פייטונג דאל דער קודפירטט געלטערבען
וועלכע איך דעק הער האקענבערג
געזעט 12 איך געזעט דאל זיס
געטראומעט ווי 15 דאל זיס לטיק
איך 10 אורען קומען סטאן (Paisa)
אור דאל נומער געלטען זולטע
דער נאמען (Si... quier)
דיגען זאל איך טראקט.
הלכות מיניו aliquo זיס
דאל זון שטאט עיינער זאלטען ווידינד
12 איך זון דער האלד געטראקט
דער קודפירטט איך זיינע בעיי
ליידינד זון דער האלד געטאן

Donare. Commodare. Mutuo dare. 19
Aut per emprunt.

25 - 26. Nov. 1677

Mortes subitanea in urbe Heddell.
et deinde primi in edity אריטורל //
שכנת גירדען, שוכט & ויזעו inha Hiltz S. Georg.
eundem septimanam mortis.

Staty vacillans Academia nostra
ob diarum & diculorum utringi, ruinam
militantium, infirmitatem: א. גערלדך #
צערדעלט זיי אונטער טעג מיט קופ
ut infirmitati legi possit (אין טעישעהאוס)

Auferet peregrini maximo cum strepitu
irruerunt in arcem Academ, sed ab
alijs anserity ibidem commorantib, in.
tegi: Deylittuntiv. spectante me &
א. תעקסטור
H. D. Textor.

10 - 11. Dec. 1677
אין גרדעל וועיל
באן איר און זעך

11 - 12. Dec. 1677 אונטער טעג און געשאען
אונטער זיי אונטער זעך

Morbi varij, et exempla funerarum
אן הער פערזוד אודר הויבערס
cui d. cregut orationem funeralem
Subit. ex d. de Johanne, q. fluit.
Lux splendor, epiguo tempore.

מען דאטער געליבט קראנק און קונטען אים
אך זעלט און טייל וואסער אונטער זעך
און זעך און

Homines mali.

*Quelques reveches. D. inordinably
quibiti fuffeat.*

15-16. Dec. 79

פילר קינדז לעיכטען : אוך אט
העי ד' סעילען האט - זא הער
ד' הערפעדע מיט אים נובורזעלט
אזאנען - אול אים מיט הער ד'
לעיעלול. אום זען ראנע אים אין
צעמען ווולען. זוך עטליך נוכ אינגען
גאנען.

20-21. Dec. 79.

Liturgia anglicana אין דער
קורביטען קאפעל געזונגען ווודען :
Constantinijuli אין גווען : *in viam sanctam*
in viam sanctam, an Roman. itor.
Et eam valde turbulentam, cum
20. libris, inveni.

Hypocritis. Simulatio.

Un vertueux de mine, un Philo-
sophe masqué, & un Sage
contre fait, D. Saphir. Gal. DUFF.

21

1680.

31. Dec. — 1. Jan.

Lubeca, in periculo a Gallis,
vel Saccis.

2 - 3. Jan.

Hollantisch, & Diversi indocti,
ac sicca mortuorum. Caaty,

vel Jesuit an dem Grotte Spring
4. in hypo caustis Lumbisimensi.

7 - 8. Januar.

Miri moty & baulatones in
civitate ה'תנ"א. Janan.

10 - 11. Januar.

איסט מיכ סנין זער (ursg) געלענט
ווירטן

צין און ענגעלאנד אבי נוק א צפ

שאג געוועלען אבערל בעי זע זע

אין פאך זאכן זעכ פדמו מוטע

זאכן ווארן אינע מער פאלען אלאן.

Disputatio colennis in templo 13
שטראלצורג, habita.

In Stadt Braag.

14 - 15. Januar

Itor cum iporu - Hollundium, inple
wuram & Enkhusen, p. 19 mare.

Separat.

L'ame detachee du corps.
Avoir l'ame degagee parmy de
richesses egales a celles de Roy.

24-25. Januar, 1680.

דאס זעך, וועלכע דאס איז פארעם
קורפערט געווען, איז פארעם
בעי איינוועיקונג זעך געווען קורען
וואס מען האט טון וואס עס.

אין דער זעלבער שטעלע
אין פירטעלעך פון דער זעלבער
אין פירטעלעך פון דער זעלבער
רוך.

וואס מען האט טון וואס עס.
וועגן זעך קעגן אונזערע
וועגן זעך קעגן אונזערע

25-26. Jan.

האט אים געטוישט אונזערע
de un christiano & un
officium xi participat reddimus.
אונז געטוישט אונזערע
וואס מען האט טון וואס עס.

פון זעך גרויס קריסטעלעך
זעלען נאמען אים אונז עינעם גרויסע
געלובט און זעך קריסטעלעך און זעך
שום עינעם אונזערע אים עינעם געטוישט
זעך נאמען M. Baillij.

וואס מען האט טון וואס עס.
אין דער זעלבער שטעלע
אין דער זעלבער שטעלע
אין דער זעלבער שטעלע

Superbia.

23

qui avoit four de haillons, &
 dans une robe déchirée, une
 enflure pire que celle, qui se fait
 sous le drapeau d'or, & sous la
 pourpre.
 Un courage sans enflure, & sans fierté!

28-29. Jan.

סוף איינשאלץ מעיניל האוועל.
 אונז ווייז איך מען פֿכֿלען אונז דעם זאם
 האנגע עטיך לעזע פֿעלעטען (12) מי
 פון וועטען פֿואוועטען ווערען מיט דעם
 האט פֿאפֿאצאן אול דערן אייניק אפער
 אין פֿולען ווערען פֿערוכען.

2-3. febr.

האט זיך אין פֿולען ווערען אפֿפֿעלען
 איינער זען תיבֿער אונז דעם פֿאפֿאצאן.

13-14. febr.

סוף דעם לעלינגען טוט מיינע
 האנד פֿראגען אונז מעינען שפֿעקען
 אונז סוף עינעם פֿולען זען פֿעלעטע
 בן זען זען קונפֿייען דעם פֿאפֿאצאן
 זען פֿולען פֿעלעטען:

20-21. febr.

סוף דעם קונפֿירטען זען זען אונז
 איינעם פֿעלעטען זען אין עינעם פֿעלעטען
 פֿעלעטען פֿעלעטען אונז דעם קונפֿירטען

Convence alicui. Ca.
pauca esse alicui.
Une femme ne peut a
voir d'habitude avec la Philo-
sophie.

שארך אונזען מיט זאנדען נונגעבונדען
אונד פערזיגליט. אבער אונזען
אין אונזעליגע מענגע וויכט העכאול
געפאלען אונד זיי וועילע טיכער
דארום איבערלופען.

14 + 17 Mart.

געפאכט נע זע בעי קופערהאגן
אוי ויא מיר זאן וואסער זיי איבער
זיא קטא געלויבען אונד אן מיט מיט
און זעמעלען אין העכאונגעאכטייטערע

18 - 17 Mart.

פון הער רייכענבערג דאל געגאנגע
Cometa nun die,
turna a duratiu.

3. Septemb.

זאל לונטער הונדענדערטן
אן ארען מון געליבען זונג און
דער אבערלויסט און קוונבלער
געגעענט האט

טען. 12 + 13.

זאל דער זאל זונג דער פראו מוטער שטוב
היי מעיין געלטעקט געוועלען. זאראק און
זאזיג נאכט דיין און זאל האל זיינגעקטן

טען. 17 + 18.

in agone mortis
שאלט זיין מונסטרום און לויסעלן
געמאנט AKAKIA.

טען. 22 + 23.

אן דער לאמאסט פרעדיג שטערען
לועיי (אונזער פיר) זעכצן מענער
און געהען און שווארצען מענטשן
און קליידען און דער קינד אונט
זאל לייטל הערשאפט מיט גרווער ערשארקיי
און אלס גוטליכע געזאסטן. ווראוף
הער לאמאט זאגט (זאל אמת און
זעלען אומען מוטעל) דערקליבען
אליט און און דער זעל געשט קינד
זעלען געמאנט מוטעל אמת און

קירך געזונטען ווירדען אין לייך און
 דער גוטליכען צוטען מעין הוט
 געלענעט ווירדען . אונק דעס מארק
 זענד מיר לונג יאריכטען געזעצטע
 און איך אין זעל דיטער שאנט
 געדענען האל (אזער אונט הוט
 זען זיך נא האל געזעצטען) קומען
 ! לילי פון אלע ריחט אלע

27-28. Novemb. 1680.

האב איך געזען איינער מאן לייט פוכגעזען
 און דעס טיטעל זיא היטוכי פון
 דעס אונטערזוכטארן צאוס דעס גוט
 נון עטוואל לייט געגעבען די זוכדוק
 4. cap. 4. q. 1. פון איינעם
 לאמען און קריסעל (דעלען נאמען
 אונטער אזעלעך) דעס אונט *Acta Imper. Rom.*
 פון לעיט פון פייך יארען געגעבען
 הערנאך צעדונקט איך און
 געבע יודען אנטער פון אונט
 נעמען און צומען דאל נאך פייך
 יארען איר **נוצא** (מיט געבען
 זינען ווערן) זיך ווערען:

Abend. 4. 3

מיין לוז און וויזערלעך קומען אונט
 דרינגען מיט גרוועס וועינען דיא לייטונג
 דאל און זילען קורפילע געלענען זי
 אין דער געזעצטע טיטעל פון

4-5. Deum.

יפת אלהים ליפת

13-14. 1880.

גדול ברמז אים לול לאודוך
על גאון רואיכט וורדען: און האט
עיוצר אול דעם אין פלאפען טערהעמען
לול גערופען: און גדול גוט וואל פון
געלענדע ומחמלעטע אין 12 קיכלער
ביי!

15-16. 1880.

אין גדולע גאלטכעו פון לאטע
יודען און צואר אלע טלעכט און
קעטעלה אפטיג. אומג וועלכע זי 15
היינע יודען העכומען גאונען

1681.

1-2. Januar. 1681.

אין עלשקעל בער דוננער איבער
 אונזערס האוסט אין זעס הימעל
 וו שטארק אונד לאנג זאל על זיא
 אונדן נכט האבען פער טראגן
 קוננען אונד זאל האל געזען טעך ט

conf. apud.

4-5. Mart. 1681.

*שבת קודש
 פועל פאקיא
 פאר זיך וועל זיך
 אהינדן
 יעדע דעם דעם*

האט ווארן אין איינעם אונדער טעלען
 שפיל זען Promethium מיט אונדער
 אונדער וו איר זאל בערן נאמען
 ווערן זען: זען אונדער האט
 אונד זיך אונדער זען אונדער
 שטעטער אונדער וולען
 זען זען.

24-25. Mart. 1681.

בין אונד נעמען נאך איינעם וו זעס
 פער זען אונדער ווערן זען ווערן
 אונד האט אונד זען זען זען
 יא איינע זען אונד זען זען זען
 וו זען זען זען זען זען זען
 אונד אין זען זען זען זען
 זען זען זען זען זען זען
 זען זען זען זען זען זען

11-12. April. 1681.

29

זכרון ליום הזה
אשר יצאנו ממצרים

27-28. Apr. 1681.

Concilio festo pentecost. habenda
super: Ego veni cum fuerit
exaltatus, et tunc ad me traham.

24-25. Sept. 1681.

Concilio festo pentecost. habenda, super
diluvio

Item, Historia Jerem. XVII. i. Pecuniam
Iudae, sive adamantinam
supplicandi remisit ad Deum letis,
ut ne vineam suam ex hac regione
exheredi pararetur.

13-14. Nov. 1681.

Wormulic, post a liquorem terne
motum (quod Iudaeorum turres
collapsas forebat) inestum, q. d.
netham, non apertum, lignum vel
tabula aliqua: זכרון ליום הזה

אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים
אשר יצאנו ממצרים

א.ס. 1682.

20 + 21. Junii.

חלמתי ראל איך לן מארפור
 זעיי פרופעלור תעולוגיאע וורדען
 אונ מעיני צילטע אקטיין האב
 אופֿ העיון אנדערע וייניג
 פֿור פֿילן אונ-טורען האלטען
 וואלען:

ת.ס. 21-22.

1. ווי איך מיך לטאונן ענדערען
 אונ גא-כטאפ זיא אינגאנצע
 דורך דען מונד הערואלגעווארן:
 אל וועלען אופֿ זענען
 לעבעדיגע דורככטאגן וויכט
 וורדען 20 אונגארעניאך לוגאטאען:

2. פֿון ענער לפֿין 20 זיך
 אין מעיני לפֿיל הערואלען
 וואלען: פֿון מיר העוועגענומען
 מיט זעקס קערעלען אנער ניכט
 געטועט ווערען קונ: רונדען
 אלט זיא אין מיטן קעללעך
 געלפען: אונ פֿון זען אמערען
 דארין פֿערפֿולגט וורדען:

ג. סיון אינגעס גרוסן זאן 10 מיר
אול געפאלען אונד דיא געלטאט
סיון צונער האנד מיט פייניגען
געראבט :

Januar. 22-22

י. זאל איך לוס זילונף סיון אפער
צוועלעט ווונדען : אונד הער
פאבר. י. אול מיר זענען גאקעוועלע
2. ונדערעט עטוואל סיון Pentecost

Mart. 7-6

זאל הער פאלטור אול ער און
ל. י. סירטע זאל פפענד נעט
מע האלטען קונען זאכער הענאג
געלפכונגען אבער מיט זעט פול
אונטער זאל באז קומען אונד גיין
צעין אנטווע געדרעקען : אין
צעילען מען אונד א טעקלטור
צען לארענצונג :

Mai. 6-5

הער אונגראנס געלטורבען :
אך סיון קורפילט קאל אונד
לום אינפארמאטור זעל קורפילט
אונדערען :

12-13. augusti.

Somnavi, Dentem maxillarem
majorem (cui 5. minoris infir-
crant) mihi extraxisse.

21-22. augusti.

Somnavi, Dentem majorem ante-
riorem, sine labore a me ex-
tractam.

1-2. Sept. 1682.

בין מונדען בען טירען (11. 15.)
פֿון אונדערן זוך וועלכע
די א גאנץ געלעגנט אונד
זונדען זען קאלען
געלעגנט. אונד ווי א זאלען זען
זען ווען אונדגעגעבן אונד
ניכט אלס לערע פֿעלעך
געפֿונען ווערען

caritatis vni.

2-3. Sept.

אין פֿראנקען (Hamburg) פֿרעגט
איר די א ווען
gracia par par gratia
זען קורפֿירטען און בערענגען
מענען אונדעלעך און מענען זען
א א זען קורפֿירטען לעך
irridet, De a me benemeritis
in p... ..

4-5. Sept. 1682.

Iterum, integrum ordinem dentium inferiorum daphnorum, numero decem, mihi excedisse, indeq; timorem linguarum ortum, quod remotionem impediret. Paulus ad alicuius impedimento post: Dentem, qui post alium fuerat, a me exemptionem

4-9. Sept. 1682.

Iterum, duos dentes, a parte sinistra et alium eodem inusitata magnitudine mihi excedisse.

28-29. Oct. 1682.

דגול צוינס ווערבלגאל און ציינעס
כטור זעך קופך אונגעלונגן ווערען
אונד און אין בעילין דעל זאלב בעל
קיידיג אול הער אונדעל לטוב און
מיט געשייכט אונד און דעל לעגען
געלעבונגן אונד אונד דעך אפייערע
האונדעך דיי עקלעקות און געלעבונג אול

4-5. Dec. 1682.

דגול הער ד' שטראל געלטאט געליבט
אט טוך מער מעגען און דיי לטוב צעגען
אזיט אונדעך צאייבן טודען פאכט דעזעיעך
און געגען אונדעך צעדיאוס טענדעל און טעיי
לעך געלי: און אול און און צעוואקומען
וואלען צעיינע הער געגען און אול און בעפונדן

4. Dec. 1682. in
quibusdam

ff. Andrei.

Item, dat omnia gesuyt: העב
אנדריי, scilicet fortunam Pauli
nam.

19-20. Decemb. 1682.

MS.
Seperti Antim die
tale mandatum
ab eis, postquam
accepti.

דאל אײנע פֿוללמאכט פֿון העב
פֿופענדורף אונז זענען טוכטער און
אל לווערן געפֿענען:

21-22. Dec. 1682.

דאל אן דעם הייליגן גרווע
דוטען מיט שוואכען אונז געלען
פֿלעקען געזעען ווודען: אונז מיך
דען אנזען טאג דארפֿון מיט הער
שאלוט געזעען ווען פֿעלער אונז
על אן דער טאג געלען אונז
מיט געזעען:

29-30. Dec. 1682.

In quanta die retulit mihi
et de Crollis, uxore d. Fabricij
nocte ipsa, cum et ipsa, q. d.
Fabricij vigilarent, in cubiculo
suo vehementer ictu audire
fuisse ac si quis ligno mesam
vel quid aliud, percuteret:
Candelam accensa, nihil molavit

deprolesum fuisse. Nō ite quēdēte
cognatū, ^{f. t. t. t.} p. n. s. m. j. lapsim veluti
p. n. d. u. r. i. g. r. a. v. i. t. a. m. a. d. d. i. v. e. r. a. l. e.

18-19. Jun. 1683.

זאל זעך דיקי טורן זייג
אין זיא אונט געפארן. זאל
מאן מיט שטיקן וואלען. זאלען
in h. p. r. i. i. n. h. e. p. a. r. i.
propugnaculum uris tarris
מאן זאל

24-25. Aug. 1683.

אל אונ זעך גרוס קומעט
וידער אס הימעל וועג געזעהן
וורדען אונ זיך אין אייניק וונדער
העראג האנגענדין קראט (פאלט)
ווי ציין פאפאלט לע מולטראכטן
פערוואנדלט העטע: אל וועלכען
אללעקלע ביימיג קומען העראל
געפארען:

1-4. Sept. 1683.

אין ארלעקלעך זאלען אל שטיק
אונ מעינע זוכען:

77-18. Sept. 1687.

Mediā nocte, janua cubiculi mei
 me et uxore vigilantibus & audientibus,
 Cum prius a me uide' occlusa fuisset
 audita fuit denud' nulla presentis oc-
 clusa.

22-23. Sept. 1687.

אינע אונזע לייכטפרונגען און
 אונז אונזער זעך Concejantן טרייט געקומען
 געהאלטען: בעי זענען אך אונז
 אינע תרופע געפירעט:

26. Dec. 1687.

האט זעך הערען אונזע אין אינעם
 אונזען טאממעטען אונטער געלעבן
 אונז דאל ער פור זעך פרועדן
 פור זעך אונטער געלטאונדען
 אונז ון געברעט:

1684.

37

ה'ת"ח. י. ט"ו.

ז'ין איך און קליפען אין זעך
 זע (ר'וילען זענען דא וואלעך
 אופ'לוט'מען לייען) ל' לייען קומען
 דא מיך העך ע'וקל זאמען דא
 דא ל'ווע'מאל'ג קאופ'פען און
 זעך טיר מיך ל'ווע'ן זוט'ל'פ'טען
 זע'רע'ייטעט: זע'רע' די'א ע'י'ט מיך
 אין די'א ע'יל'ער'לע זע'רע'י'גע'ט אונ'
 ע'ע'ר'א'ל'אונ'ג ע'ון א'ל'לע'ר מע'נ'ל'י'כע'ן
 ע'ע'ר'ג'י'אונ'ג א'ג ע'ר'ק'ו'ק'ונ'ג לע'ר'ע'ן
 ווי'כ'דע': די'א אונ'דע'ר'י מיך ל' זע'ר
 ה'ו'כ'ל'טע'ן ע'ר ע'ר'ה'ע'זע'ן ווי'ר'ד'י

Mart. 10-9.

דא מיך ל'ווע'ן ג'ר'ולע' ל'ע'ן
 ווא'ל'ג'ע'ז'א'ל'ל'ע'ן

Mart. 11-11.

דא מיך ווא'ל'ע' מע'י'נע' ל'ע'ן ווא'ל'ג'ע'ז'ע'ן

Jul. 10-7.

א'ל'ל' אונ'ג א'י'ן ג'ר'ול' הע'ר' ע'ון
 ט'יר'ק'ע'ן ע'ור' הע'ד'ע'ל'זע'ר' קומען
 ו' ו'ר' ע'ון זע'ן א'ל'ל'ג'ע'ר' גע'זע'ר'ע'ן

Aug. 17-18

בואוֹרֶךְ לִי דַעַר קִאָנְלֵאָיִי זַעֲלֵעַן
 אורזאָךְ הַעַר פֿאַלְטֵר אַעֲלֵעַט
 דאַל מַאָן זַעֲזֵרֶגֶט זײַט אַלזאַטֶען
 זו פֿון אַלל הַעֲרַאָג באַנְגֵּן
 הַיִּיִן בִּרְעֵפֶען וויִרְדֵּעַן ^{Hem} אַן טֶעם
 דאַל זַעַר קִאָנְלֵאָיִי קִנְעֶכֶט אַעֲרֵג
 זַעַן אַעֲזֵרֶגֶט אַעֲן טַעִיפֶעל דַּאָרִין
 אַעֲזֵרֶגֶט

Aug. 21-24

אַל אַז אַז אַיִט אַיִנעַר פֿראַוועַן
 לִי פֿראַנקֶעֶדאַ אַעֲזֵרֶגֶט אַז אַז
 דאַלֶעֶט אַז אַז קאַיִנעַל קִינֵג
 אַעֲטֵרֶען הַעֲרַאָךְ אַז לִיטֵונֵג
 פֿון הַעֲזֵרֶעֶג קִוִּפֶּען דאַל אַז אַז
 אַז נִוךְ אַיִנעַל אַז אַז קאַיִנעַן
 קִנְדֵּעֶרן פֿון אַיִנעַק אַעֲזֵרֶען אַז
 זַעַן קִוִּפֶּע אַעֲטֵרֶען זַעִיִּס

21 - 22. Junij.

Occurrunt verba: לילה באור
ו יאיר (ap. 4. ex. 13.) & quem
cum alynoe Psalmi LXXXVIII.
ubi prophetam quidam, de tenebris
maxima calamitatis, ex desertione
proprietorum ostendit.

3 - 4. Nov.

האט הער פאבריקט וו
געראט דא ער דיא פולגענדי-
כאט גאנץ געוויילטער גען וו דד.

17 - 18. Dec.

~~דא~~ אין גרוסע שולענטעט פו
דא אין זעם געטרענט דיא
ערנערונגן (אין) פנוועילען קופפער
קאנא אונז (אין) דיא האנד בייט
אונ ווא און איל מיט בעאובאכט
זאגט: וויל אז זעיי ווא זאן
דא קניי

18 - 19. Dec.

man miß: im 2. Apocalypsin
galy; and in - hi - story.

40

29-30-Dec. 1687.

praesentia mortalitatis ma-
xima in palatinatu: 15
212 ב' אין באוס ג'ל ט'לט איינע
און ז'א פ'רכט די ע'י'ס'ג ז'אנען
אז'בי'אן:

1687.

ד. ח. ו. febr. 17. + 9.

חלמתי דאל אין זעק אייני
 סאפשיט ליך פֿיר זער
 קולטער קירכען געטראגן
 ווירדען זיא גאנץ גרול
 מאנער זער קולטער קירכען
 מיט איינעם גרולען קנאל
 רי גורען געפאלען:

Q. 18 + 19. Jul.

חלמתי דאל מיט איינס גרולען רייץ
 געקעמט רי מיך ערווארען ווילן
 אוך אין נאזעל אין ריפער האנד געשעט
 אוס מיך רי טעקען: זעק איך אבער
 וויזעלטאנען אונט איך לערניך
 אוף זען קופף געגעבן דאל ער דאל
 כדער געפאלען אונט איך פֿון איך
 ערלעגט ווירדען.

ט. 14 + 13.

דאל איך אין איין צוויי געקומען
 זע לאמער טוללע אונט אלטיגע
 נאכרען געוועלען גערונט זע
 incurables: *Hand im aufgang*
Quarantän mit auf geführte. verhe.

דזול איך דען קעילעך טראקטירט
12 אין האלע הון אונגרינע
קרעטער לוי עלען בעגערט :

ט"ש 19-12 D.

דאל אין גרועל איכט גא-ך
איינעם מון אס הי מען אונגרינע
אין אולטען אונג מיט איינער
געלויניצען בעוועגונג זיל פאלט
אין דיא מיטען דעל הי מעל
פֿורטגעלטען הערנאך
אין דיא רונדע הערנאך
אונטער דען אונזערן אטערנען
איינע גרועל פֿערנדרונג
אונג אונף דער ערדען גרועל
לרענען פֿערנדרונג : דא
וויר מיט אונגרינע
הענדען לוי גוט דעם פֿאלטער
זון אונג הי איינען געילט געבעטען
דאל צו אונג אונג די קירכי
ערבאטען מוואלע :

1688.

10 + 11. Jan.

Le Royaume De France
tombe en queruilla.

28 + 29. Aug.

זאל דורט וויטל אין זענ דייליג
געילט קיינע געברענגט אונ
אלל ער גיבט פֿורטקומען קענען
פֿון טעיעלע לעי געוואלט ווערען

29 + 30. Aug.

זאל זענ נעקאר איבער זאל
מאלען גרול ווערען אונ מיט
מאלע אונגעליטס דינאוספֿאווען
געווען;
*Fortitudo exercituum
superbia militum.*

13 + 14. Dec.

זאל מעינער פֿראווען קענען מיר אים
בעט זענ קופֿע אונגעברענגט ווערען אונ
זאל זיך לעבען זאיען אבער אין גרולע
טראווער קייט.

21 + 22. Dec.

*regna duorum, Elephanti in sedebant,
aeris & vitencus, lapsu utriusq; Elephanti
terminata, uno iudicantium quocumq;
conyalen sacra fractione etc.*

44

1689.

ult. Dec. + 1. Jan.

דאל מעין עֶרְשׂוּוּ אן אלען אִידן
גאָרען געט לע. לען אומצונען
אונ אונטער אירן קניין גרוע
געלעך אונ געווען געזעט

1690.

20. Sept.

part. post. Invenitum Elector;
Joh. Wilhelm Pfalzgr. cum nego.
tium vesterum de pultate compen.
sum. M. Confusionem Electorum:
מלך ארבע: vel מלך ירב:

1691.

25. April.

Selak: von H. Brandt
1691.

Mey...
...

3